Uredništvo:
Schillerjeva cesta štev. 3, na dvorišču, I. nadstropje.
* *
Rokopisi se ne vračajo.
* *
List izhaja vsak dan razun nedelj in praznikov ob 4. uri popoldne.
* *
Sklep uredništva ob 11. uri dopoldne.
* *
Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo.
* *
Anonimni dopisi se ne uvažujejo.

NARODNI DNEVNIK

Upravništvo:
Schillerjeva cesta štev. 3.
Naročnina znaša za **avstro-ogerske** dežele:
celoletno . . . K 25·—
polletno . . . K 12·50
četrtletno . . . K 6·30
mesečno . . . K 2·10
Za **Nemčijo:**
celoletno . . . K 28·—
za **vse druge** dežele i. **Ameriko** K 30·—
Naročnina se pošilja vnaprej.
Za **oglase (inserate)** se plačuje od čveterostopne petit vrste po 12 h, za večkraten natis primeren popust.
Posamezna štev. stane 10 h.

Štev. 65. | Telefonska številka 65. | **Celje, v pondeljek, dne 22. marca 1909.** | Čekovni račun 48.817. | **Leto I.**

Glasovanje o rekrutih in Jugoslovani.

Predsednik Slovanske jednote g. dr. Šusteršič je v seji te parlamentarne zveze izjavil, da sta oba jugoslovanska kluba sklenila z obzirom na sedanji vnanji položaj države in še posebno na notranji položaj, glasovati za rekrute. Dr. Šusteršič je apeliral v imenu obeh jugosl. klubov na češke stranke, naj bi v tem vprašanju, katero je v sedanjem položaju baš za Jugoslovane posebnega pomena, storile enak sklep kakor Jugoslovani. Temu pozivu so se odzvali češki klerikalci, ki skrbno pazijo na to, da bi jim „odločilni krogi" ne zamerili njih „opozicijonalnega" stališča, odzvali so se mu tudi češki agrarci, češ, da si morajo češke stranke prizadevati priboriti si „upliv na politično in državno upravo" ter izviti nasprotnikom orožje iz rok, da češke stranke v kritičnem trenotku ne postopajo dovolj lojalno. S tem svojim sklepom so pa hočeli češki agrarci tudi protestirati proti sklepu trgovinske pogodbe s Srbijo. En del Mladočehov se je temu sklepu pridružil brez posebne motivacije in posledica je bila ona slavna zmaga Bienerthove vlade v zbornici dne 19. t. m., o kateri smo že poročali in katero so Nemci tudi promptno proglasili za zmago avstrijskih Nemcev in Nemčije, verne zaveznice Avstro-Ogrske. Zahvalo za to lojalnost in za to pokorno glasovanje so nemške stranke in nemški listi tudi nemudoma izrazili „opozicijonalni" večini Slovanske jednote, katero so obsuli z bridko ironijo in krvavim zasmehom. Kako jim bode baron Bienerth skazal svojo hvaležnost, bomo kmalu videli. Kakošna bode ta zahvala, sodimo lahko po tem, da je načelnik vlade nedavno izjavil, da smatra glasovanje za rekrute ne za votum vladi ampak za votum državi. Če bo „država" hvaležna onim, ki so glasovali za rekrute, baron Bienerth ne bo imel nič proti temu (seveda, ako ne bodo Nemci proti temu ugovarjali), on pa se ne čuti v nič obvezanega, saj je gospodom povedal, da ne glasujejo zanj ampak za državo, v državi pa imajo besedo Nemci in ti so nam že koj po glasovanju izrazili v besedah svojo zahvalo, dejanja bodo v kratkem sledila . . .

Zakaj je „opozicijonalna" Slovanska jednota na dr. Šusteršičev predlog glasovala za rekrute? Da bi politik, kakoršen je dr. Šusteršič, verjel baron Bienerthovi trditvi, da se rekrute dovoljuje državi in ne vladi, tega ne more noben resen človek verjeti. Rekrutov se ne dovoljuje ne cesarju ne državi, ampak oni vladi, ki je baš na krmilu, sedaj torej bar. Bienerthu s Hochenburgerjem, Stürgkhom in drugovi. Kdor je proti tej vladi, ji torej ne more in ne sme dovoliti rekrutov. Dr. Šusteršič je že nekolikokrat izjavil, da stoji njegova stranka v opoziciji proti sedanji vladi in posebno svečano je zatrdil, da bode Slovanska jednota, kateri predseduje in katera je bila na njegov predlog osnovana, barona Bienertha premagala ne z obstrukcijo ampak v redni parlamentarni bitki ter ga prisilila k odstopu. Isti dr. Šusteršič je pa zastavil ves svoj upliv, da je njegova Slovanska jednota glasujoč dne 19. t. m. za „državo", pozicijo barona Bienertha in nadvlado Nemcev v državi nečuveno okrepila.

Kar se tiče izgovora, da ne smemo dati Nemcem povoda, da bi nam očitali, da smo v kritičnem trenotku nelojalno, ali morda „nepatriotično" postopali, moramo na kratko reči, da se takih očitanj iz ust kakega Malika, Wolfa ali koga drugega ne bojimo, ker je to nesmiselno in otročje natolcevanje. Z druge strani nas pa tudi komplimenti iz ust domobranskega ministra o hrabrosti, vernosti in udanosti naših vojakov ne smejo in ne morejo tako preslepiti, da bi že tem sladkim besedam na ljubo dovolili Hochenburger-Stürgkhovi vladi vse, kar hoče. Tu moramo z dr. Kramářem reči: „Jugoslovani dobro vedo, kaj so za to državo storili. Vedo prav dobro, da so s svojim življenjem in svojim premoženjem na neštevilnih bojiščih branili to državo in jo morda tudi rešili. Zato je nespametno priznavati (ali pa tajiti) patrijotičnost Jugoslovanov. Bilo bi pač mnogo boljše, ako bi bili Jugoslovani dobili za to drugačno zahvalo. Hvala, ki smo jo dobili, ne odgovarja službam, katere smo tej državi skazali, kajti Jugoslovane so smatrali vedno za tuj in nadležen živelj, ki moti nemško enotnost države". Tako bi se bilo moralo govoriti in osvežiti tem nemškim „patriotom" iz najnovejše dobe in njih zaveznikom in pokroviteljem na ministerskih klopeh spomin z nekimi splošno znanimi dejstvi, katerih ne more nikdo izbrisati iz zgodovine te države.

V zahvalo zato, da je tičalo v vojaški granici cela stoletja vse prebivalstvo, možki, žene in otroci v vojaški suknji, uklenjeno v večno vojaško službo, da se je borilo na vseh evropskih bojiščih za moč in slavo „svete rimske države nemške narodnosti" in za avstrijska posestva nemških cesarjev iz habsburške hiše, da si je na teh bojiščih nakopalo mržnjo, sovraštvo in zaničevanje vseh zapadno-evropskih narodov (ime„ croati„ je še dandanes psovka v Italiji) zato se nas izdaje sedaj na eni strani Madžarom in njihovemu eksponentu na milost in nemilost ter se nas muči, ponižuje in grdi s pravdami, kakoršen je „veleizdajski, proces v Zagrebu z druge strani se pa ščujejo na nas figure, kakor so Malik Wolf in drugovi, da nam očitajo „nelojalnost", škilenje za državne meje in podobne stvari, da nam celo liste „državnih" nemških strank mečejo v obraz, da so nas „veleizdajski" proces v Zagrebu in preganjanje čeških radikalcev „zrahljala" in nam zlomila tilnik — in vse to z očitim odobravanjem „močne" in „vsem pravične" vlade barona Bienertha. Ne gospoda, naš patriotizem je vzvišen nad oficiozna laskanja in nad graje oficioznih in neoficioznih šarlatanov Malikovega zrna. Mi moramo s Kramárem reči: „Delajte kar hočete, mi ne bomo letali za nikom. Kakor postopate vi z nami, bomo postopali mi z vami. Če je v tej uri nevarnosti opravičen kak apel, je ta apel na patriotizem vlade! Naj vlada in oni, ki so odgovorni za usodo države ne zabljajo naeno: za bodočnost države je zadovoljnost narodov mnogo bolj važna kot pa eksistenca narodne vlade". In tej narodni in nesposobni vladi odreči rekrute bi ne bilo nelojalno, ampak baš nasprotno bil bi to dokaz prave, istinite ljubezni do države, katere koristi nujno zahtevajo, da prevzamejo vodstvo nje usode, nje notranje in vnanje politike možje, ki imajo ne samo „dobre namene" ampak tudi potrebno energijo te „dobre namene", o katerih baron Bienerth tako rad govori, tudi izvesti v dejanje! Slovanska jednota pod dr. Šusteršičevim vodstvom in uplivom ni tega storila in je s tem sebi, avstrijskim Slovanom in državi skazala slabo službo.

Politična kronika.

b **Zaradi glasovanja za rekrute** se glasila raznih, v Slovanski jednoti združenih strank na razne načine zvijajo in skušajo v potu svojega obraza svojim vernim „bravcem in volivcem" dokazati, da je bilo to glasovanje zahteva nekake „visoke politike" ter da nikakor ne pomeni „ublaženja opozicionalnega stališča proti vladi". Kratko malo, vsi si prizadevajo spraviti v sklad opozicionalne besede in obljube s svojim vladi uslužnim in pokornim dejanjem. Pa ne gre; kdor misli in gleda, vidi razpor med besedami in dejanji, čuje disonanco med votlim patosom in malodušnim ravnanjem te čudne „opozicije", ki stoji baje, kakor je dr. Šusteršič pred glasovanjem za rekrute rekel, „proti tej vladi v najostrejši opoziciji, v katero nimajo prav nikakega zaupanja in katero bodo preganjali in vrgli. Teren k odločilni bitki si pa izberejo sami." „Čas" piše o tem: „Z opozicijo, ki dovoljuje vladi takozvane državne neobhodnosti, se da veselo vladati . . ." „Da so sklenili slovenski in češki klerikalci glasovati za rekrute, ni nikogar iznenadilo: opozicija Slovencev proti sedanji vladi je že od začetka samo priložnostna, to je samo opozicija proti temu, da sta bila poklicana v kabinet dr. Hochenburger in grof Stürgkh, opozicija čeških klerikalcev je pa že od začetka dvomljiva, ker je tudi vlada sama klerikalne barve in je najmočnejša stranka, na katero se vlada opira, nemška krščanska socialna stranka, ki je našim klerikalcem zelo blizu in jim je sorodna." To velja tudi o naših slovenskih klerikalcih in zato ne verjamemo niti v njih opozicijo proti grofu Stürgkhu, odkar se je spokoril in postal klerikalec. Kar kvase agrarni listi v opravičenje za to glasovanje, je istotako prazno. Edin razlog, ki odgovarja resnici, je ta, da je agrarce vodila pri tem glasovanju kratkovidna strankarska sebičnost in želja, da bi zaprečili sklenitev trgovinske pogodbe s Srbijo. O tej ostudni kratkovidnosti in sebičnosti, katero naši klerikalci tudi med našim ljudstvom negujejo, bi bilo vredno enkrat obširnejše spregovoriti, kajti vsaka stvar ima dve strani.

b **Iz parlamenta.** V soboto je bila debata o podržavljenju železnic, katera se bode danes nadaljevala in morda tudi zaključila. Na dnevnem redu jutrajšnje seje stoji zakonski načrt o živinskih kužnih boleznih, pooblastilni zakon in še nekoliko manjših predlogov. V sredo se snide gosposka zbornica, ki bode kar na tek sprejela vse v poslanski zbornici rešene zakonske predloge, nato se začno velikonočne počitnice.

b **Iz klubov.** V zadnji seji češkega kluba je bilo soglasno izrečeno zaupanje svojemu predsedniku dr. Kramářu, kar je ta zahvalno sprejel. Klerikalna „Korresp. Centrum" je torej izrazila samo svojo pobožno željo, poročajoč, da je Kramář odložil predsedništvo Češkega kluba, ker je ta proti njemu sklenil glasovati za rekrute. V šolski odbor češkega kluba je bil kooptiran prof. Drtina, ki je predlagal, naj bi se zopet vzbudilo vprašanje o bodočem ljudskem štetju. Dr. Kramář zahteva, naj bi manjšina izdelala referat ter ga izročila vsem članom proračunskega odseka, v katerem treba naše zahteve glede ljudskega štetja uveljaviti. V tem vprašanju stopi Český klub v zvezo z vsemi slovanskimi, romanskimi klubi ter s socialno dem. klubom.

b **Češkim radikalcem** so vsi v Slovanski jednoti združeni klubi odrekli podpise na njih nujne predloge, katerih so dne 19. t. m. hoteli staviti kar 10. Istotako so jim tudi socialni demokratje odrekli podpise.

b **Posl. Trylowski,** kateremu je rusinski klub izrekel nezaupanje radi njegove zadnje izjave v zbornici, je izstopil iz kluba.

v **Češki deželni zbor.** Vladni listi so bili raznesli vest, da namerava vlada sklicati češ. dež. zbor za časa parlament. počitnic na kratko zasedanje. „Alldeutsche Korresp." pa prinaša iz krogov nemških poslancev poročilo, da iz tega ne bo nič, ker so Nemci nejevoljni, da je vlada dala Čehom neke obljube glede lokalnih železnic v predlogu o podržavljenju železnic. Nemški veto ostane prej ko slej v veljavi.

v **„Veleizdajski" proces v Zagrebu** sedaj že nekoliko dni miruje, ker je baje predsednik Tarabochia „obolel"; govori se, da bo za daljšo dobo odgoden. Baron Rauch je šel na Dunaj, kjer se bode baje posvetoval o tem, da bi

se proti zagovornikom uvedlo „ostrejše postopanje“. Pri zagovornikih dr. Hinkoviću in dr. Lorkoviću je policija izvedla hišne preiskave. Iskala je baje brošure vsenemškega pisatelja Hrona, ki je izšla te dni v Gradcu pod naslovom „Ob dvanajsti uri“. Dr. Lorković, ki je član ogrskega parlamenta, se je preiskavi uprl; dr. Hinković je pa izročil policistom 16 izvodov zaželjene brošure. — Škandal od dne do dne raste.

v **Avstro-srbski spor.** Položaj je še vedno silno napet, končna odločitev je pa odložena za nekoliko dni. Ogrski ministerski predsednik Wekerle je bil na Dunaju, kjer je konferiral z ministrom vnanjih rečij bar. Aehrenthalom o besedilu odgovora, ki ga bode dala avstro-ogrska vlada Srbiji. Ta odgovor bo izročil a. o. poslanik gr. Forgach najbrž danes srbski vladi. — Klerikalni kršč. socijalni, nemškoradikalni in oficijozni listi še vedno ščujejo na vojsko. „Ostdeutsche Rundschau“ piše, da je naravnost nerazumljivo, da se A. O. še ni vzmožila k ultimatimu ter priporoča, naj se stvar žene do zadnjih posledic in do odločitve z orožjem. To velikonemško in klerikalno ščuvanje sicer ne pomeni že vojske, vendar pa množi nevarnost. Trezni elementi, ki si prizadevajo spor po pameti in pravičnosti rešiti, imajo težko stališče, kajti v vnanji politiki vlada še vedno absolutizem in intrigantstvo ter glas in potrebe ljudstva ne morejo še uveljaviti. Najnovejša poročila pravijo, da so se poročila nemških listov o eminentni nevarnosti zlagane in da imajo edino ta namen, da bi pomagala bar. Bienerthu se vzdržati na krmilu. Na Dunaju je splošno mnenje, da je nevarnost vojske manjša. Iz Belgrada poročajo, da je ministerski svet pod predsedništvom kralja sklenil, da Srbija takoj preneha oboroževati, ako bodo Rusija, Francija in Anglija pripravljene v A. O. posredovati v tem smislu, da A. O. ne napade Srbije. Srbija pa seveda zahteva, da bi ji velesile dale v tem obziru garancije.

v **Pri glasovanju o rekrutnem kontingentu** so se zaradi izzivalne Georgijeve izjave o ljubljanskih septemberskih dogodkih odstranili državni poslanci Ivan Hribar, Spinčič, dr. Tresić-Pavičić, Bjeladinović, Baljak in Prodan.

Štajerske novice.

a **Kompromisna pogajanja glede deželnozborskih volitev.** Minulo soboto se je vršila v Mariboru druga seja glede kompromisnih deželnozb. volitev. Udeležili so se je zastopniki Nar. str., Km. zveze in konzervativcev. Pogajanja niso vodila do konečnega rezultata. Položaj bo pojasnjen po zaupnem shodu Km. zv., ki se vrši v Mariboru. Kakor smo že naznanili, se vrši izvanredni glavni zbor Narodne stranke dne 4. aprila v Celju, na katerem zavzamejo naprednjaki svoje konečno stališče glede volitev. Pozivamo somišljenike, naj pridno agitirajo za udeležbo! Dnevni red, uro in kraj bodemo koncem tedna naznanili. — Kakor smo zvedeli, upanje na dober uspeh kompromisnih dogovorov ni ravno sijajno. To v vednost!

a **Shod zaupnikov Km. zv. za celjski okraj** se vrši danes v Celju. Zaupni shod je v zvezi s kompromisnimi dogovori.

v **Zopet dva shoda.** Narodna str. je napovedala za včeraj za Podsredo in Št. Peter pod Sv. Gorami ljudska shoda. V zadnjem hipu pa je prišlo obvestilo, da je glavarstvo oba javna shoda prepovedalo, češ, da bi se znalo „razburiti“ prebivalstvo „druge misli“ in bi znalo priti do demonstracij. Iz enakega razloga je pred dvemi tedni isto glavarstvo prepovedalo shod v Rajhenburgu, češ, da bi se znalo razburiti prebivalstvo „druge narodnosti.“ Kaka oslarija je to, naj kaže dejstvo, da so l. 1900 našteli v Rajhenburgu 543 poleg Slovencev — 4 Nemce. In če bi se povsod zaradi morebitnega razburjenja prebivalstva „druge misli (??)“ shodi prepovedali, potem bi bili sploh javni shodi odslej nemogoči. Proti taki razlagi zborovalne postave in kratenju zborovalne svobode od strani raznih okostenelih birokratov se bodo seveda v varstvo zborovalne svobode storili energični koraki. Naše ljudstvo, naši somišljeniki se ne bodo dali od kakih grofov šikanirati.

V Podsredi se je vkljub prepovedi zbralo lepo število somišljenikov, krepke korenine, in vršil se je zaupni shod, kateremu je predsedoval gosp. Jazbec, na katerem je urednik Spindler iz Celja v kratkih besedah razpravljal o deželnem zboru, o volitvah in o s tem v zvezi stoječih vprašanjih.

V Št. Petru je bilo ljudi tudi vkljub prepovedi okoli 150 in vršil se je volilni shod, ki ob času razpisa deželnozborskih volitev ni odvisen od samovoljnosti kakega birokrata. Shodu je predsedoval g. Kunej, podpredsednik je bil g. Černelč st., zapisnikar g. Kraner. Urednik Vek. Spindler iz Celja je v obširnem govoru razpravljal razna vprašanja ter posebej deželnozborske volitve. Povdarjal je, da si narodna stranka želi sporazumnih volitev, ne zaradi sebe, ampak zaradi naroda, in zborovalci so mu krepko pritrjevali. — Oba shoda bosta baš vsled tega, ker se je hotelo ljudstvo šikanirati, rodila tem lepše sadove.

d **Zanemarjanje narodnih dolžnosti** očita celjskim pristašem „Nar. str.“ — „Straža“. Tako očitanje je zelo po ceni. Vendar pa je treba, da smo si na jasnem. Klerikalci bodo sami dobro vedeli, saj čutijo to pri svoji posojilnici, da je za uspešno narodno politiko treba — denarja. Tega pa imajo danes v Celju drugi ljudje in ne pristaši „Nar. str.“ Naj se torej „Str.“ obrne na tisto firmo! Kolikor pa morejo, se žrtvujejo gotovo celjski pristaši „Nar. str.“ Vse drugače ko bogati celjski duhovniki in različne klerikalne dvoživke v Celju, ki niso člani niti jednega narodnega društva! Kar je v Celju inteligentnejših Slovencev so itak narodni; različne posle pa imajo duhovniki potom svojih pobožnih društev popolnoma v rokah. Zakaj ne skušajo tamkaj vzbujati narodnega čuta? Zato edino dela v Celju čitalnična ljudska knjižnica, za katero baš klerikalci ne dado nobenega knofa. Kar se pa okolice tiče, je sedaj v klerikalnih rokah. Naj g. Ogradi pove, kako se je izrazil o podporah dvema slov. bralnima društvoma in naj pove g. dr. Božič, kako stališče ima v obč. svetu celjske okolice! Obrekovati je lahko, a delati je dokaj težavneje. To tudi klerikalci vedo s svojim pokojnim „izobraževalnim“ društvom.

a **„Nesrečonosne razmere celjskih mladičev“** so baje po mnenju g. župnika Bezenška v Čadramu slaba perspektiva za bodoče deželnozborske volitve. Naj se glede nas g. župnik le pomiri in naj skrbi za to, da se bodo nesrečonosne razmere v Oplotnici obrnile na boljše. Če trezno premisli svojo ulogo v Oplotnici — se mu menda odprejo oči in bode videl, kje so „nesrečonosne“ razmere.

a **Včerajšnji soc. dem. volilni shod** v prostorih „k zelenem travniku“ v Celju se je prav klavrno obnesel: manjkalo je zborovalcev. Govoril je soc. dem. kandidat v splošni kuriji spodnještajerskih mest in trgov vpokojeni učitelj Albert Horvatek: Zakaj si hoče delavstvo priboriti zastopstvo tudi v deželnem zboru? Bavil se je tudi podrobneje z deželnim gospodarstvom, ki je pod sedaj vladajočo kliko vse prej ko vzorno, omenil, da deželni zbor sklepa o preosnovi občinskega reda, poselskega reda, o preustrojitvi krajnih in okrajnih šolskih svetov, o plači in nameščanju učiteljstva, in zato ima delavstvo interes na tem, kaki možje so v deželnem zboru. Soc. dem. kandidat splošne kurije kmetskih občin Celje, Brežice, Slovenjgradec Ignacij Sitter je navduševal še zborovalce, naj ob volitvah vsi kot en mož glasujejo za socijalno demokraške kandidature. Predsednik Streicher je na to dal na glasovanje sledečo resolucijo, ki se je tudi sprejela: Danes tukaj navzoči zborovalci se soglašajo z izvajanji kandidatov sodrugov Horvateka in Sitterja, ju postavijo za kandidata in bodo glasovali za nju.

d **Aistrich vendar kandidira!** V petek je imelo nemško učiteljsko društvo za Sp. Štajersko svoj občni zbor v Celju. Takrat je predsednik društva g. Aistrich naznanil, da ne odstopi pod nobenim pogojem od kandidature. Ta izjava je zanimiva. Če se ne motimo je svoj čas „vaht.“ poročala, da je Aistrich odstopil od kandidature. Prerokovali smo, da se bo Aistricha kako drugače odškodovalo za njegovo zvesto nacijonalno delo. Kakor se vidi, se naše prerokovanje še noče spolniti; torej Aistrich kandidira!

d **Iz Maribora.** Gledališče. Na Jožefovo so se ponovili „Rokovnjači“, s čemur se je ustreglo zlasti našemu delavskemu in kmetskemu občinstvu, ki je napolnilo popolnoma svoje prostore. Drugače pa tokrat igra ni bila razprodana kakor ob prejšnjih predstavah. Kriva je tega tudi, nekoliko premajhna reklama, ker ni naznanil predstave sploh nobeden časnik. Sklep gledališkega odbora, da se naj „Rokovnjači“ ponove, se splošno odobrava. Igra se je uprizorila večinoma s starimi močmi in je uspela kakor zadnjič, mestoma še bolje, kakor na primer prizor v Črnem grabnu, ki je bil mnogo živahnejši in bolj naraven ko prvič. Med igralci se je odlikoval zlasti Nande. Nona je bila tokrat z glasom bolje disponirana in je morala na splošno zahtevo ponoviti svojo pesem. Mlade vojake in druge pevske točke je spremljal na klavirju g. Bureš, orkester ni mogel nastopiti, ker sodelujejo v njem tudi nekateri učiteljiščniki, a tem je g. ravnatelj Schreiner prepovedal sodelovanje.

a **Iz Maribora.** Drugi skioptični večer „Slovanske čitalnice“ se je obnesel še bolje nego prvi. G. mag. Zavadil je izpopolnil svoj aparat in vsled tega so bile slike zelo jasne. Kazala se je zlata Praga v 100 slikah, ki jih je razlagal dr. Pivko. Za tretji skioptični večer „Mesina pred potresom in po njem“, ki se vrši v prvem tednu prihodnjega meseca, se je naročila luč 580 sveč.

a **Iz Maribora.** Na mariborskem kolodvoru se je hotel odlikovati uradnik Graf, ki ni hotel sprejeti zavitka in spremnice s slovenskim naslovom, namenjenega v Celje. Toda poučilo se ga je, da mora znati uradnik slovenski, ki sedi v Mariboru, in da ne sme iz narodnega sovraštva zavračati slovenskih pošiljatev.

d **Nemška šola v Leitersbergu!** „M. Z.“ poroča, da je obč. svet v Leitersbergu sklenil ustanoviti v sedanji šoli 3 razredno nemško ljudsko šolo s samostojnim vodstvom.

o **Legar** se je pojavil v posameznih slučajih zopet v celjski okolici in na Teharjih.

a **Občinske volitve v Št. Petru** so že spravile — vero v nevarnost. „Straža“ ve povedati, da „delujejo narodni strankarji na to, da bi pregnali župnike in kaplane, odstranili iz šol katehete in razdružili sv. zakon“. Tako je baje govoril neki pristaš N. str. v — Radgoni. Slučajno je Radgona nemško mesto in nam ni znano, da bi bil tam kakšen naš pristaš. V Radgoni se tudi še ni vršil noben naš shod. Cela stvar je torej le navadna laž, namenjena za obč. volitve. Treba bi bilo res pregnati nekatere take lažnjivce in sejalce prepirov iz farovžev, pa bi bil takoj mir!

a **Surov mož.** V Oplotnici je sunil zidar Bezenšek svojo ženo z nogo tako silno v trebuh, da je vsled notranjih poškodb umrla. Bezenška so zaprli.

a **Zaprli** so posestniškega sina Jožefa Ozmeca iz Frankovec pri Ormožu, ker je posilil neko 13 letno pastarico.

v **Poučno zborovanje braln. društva „Edinost“ v Središču** se je vršilo včeraj popoldne ob prav lepi udeležbi v središki narodni šoli. O socijalnem zavarovanju je govoril g. Janko Lešničar, urednik v Celju, o pomenu „Zveze narodnih društev“ in o izobraževalnem delu v društvih g. nadučitelj A. Pesek iz Narapelj. Dva predavatelja sta bila zadržana priti.

v **Stallner in Woschnagg,** deželnozborska kandidata za celjsko mestno skupino, bodeta imela v soboto shod v celjskem Nemškem domu. „Vahtarica“ ve povedati, da je Woschnagg baje velik prijatelj obrtnikov; ljudje, ki pa tega gospoda bolje poznajo, trdijo da je imenoval obrtnike, „parazite“ na telesu kapitalizma... Torej celjski obrtniški paraziti, v soboto vsi v Nemški dom heil — vpit možu, ki vas tako spoštuje!

o **V Mali Pirešici,** občina Petrovče, so se dognali pri neki kravi posestnika Lednika mehurčasti spuščaji, nevarna nalezljiva bolezen.

o **Ustrelil** se je včeraj v Celju Woggov trgovski pomočnik Korošec. Mladi mož je bil še pri prvem dejanju neke predstave v gledališču, nato pa se je podal domu in se ustrelil. Vzrok je dosedaj neznan.

o **V Lastniču** (kozjanski okraj) so pri nedavno izvršenih občinskih volitvah prodrli pristaši narodne stranke,

o **V Podsredi** se vrše dne 31. t. m. občinske volitve. Skoro gotovo prodre narodna stranka v vseh treh razredih. Tudi v kozjanskem okraju se jasni. Naprej!

a **Trška občina Šmarje pri Jelšah** je poslala l. 1908. več nemških, obč. odboru nerazumljivih dopisov štaj. dež. odbora ministerstvu za notranje zadeve v prestavo. Ministerstvo je sedaj te dopise vrnilo s pristavkom, da „državna upravna oblastva“ ne morejo vplivati na „govorni običaj“ štaj. deželnega odbora in da niso obvezane uradnih nemških dopisov prestavljati. Ta argumentacija bo menda z ozirom na uspehe kokarske občine pomanjkljiva in bo treba storiti še nadaljne korake do upravnega sodišča. Štaj. deželni odbor, ki v premnogih slučajih naravnost šikanira slovenske občine, bo pa treba v deželnem zboru učiti poštenja!

a **Stranka „zjedinjenih štajerskih Slovencev“** ima v četrtek popoldne v Zgor. Radgoni zaupni shod. Enake shode pripravlja stranka tudi po drugih okrajih.

o **V Slovenski Bistrici** se je v nedeljo 21. t. m. vršil letošnji občni zbor tamkajšnje Ciril-Metodove podružnice. Zborovanje je otvoril in vodil starosta bistriških Slovencev g. Peter Novak, ki se je v lepih besedah spominjal onih časov, ko se je ob velikem navdušenju osnovala ta podružnica, ki

je zadnje leto nekako hirala. Družbin pot. uč. g. Ivan Prekoršek je govoril o ciljih in nalogah naše šolske družbe ter razpravljal obširneje o delovanju, ki čaka na novo oživelo podružnico v Slov. Bistrici in bližnji okolici. Zborovanje je bilo dobro obiskano, pripomniti pa moramo, da smo pogrešali slovenjebistr. narodne dame.

d **Važna razsodba.** Najvišje sodišče je razsodilo, da nimajo stranke, ki bi si rade najele kako stanovanje postavne pravice si ga ogledati, ako ne dovoli prejšnji najemnik, četudi je že odpovedal.

a **Udom „Slovenske Matice“** v vednost, da je „Zemljevid slov. zemlje“ v pisavi skoro izdelan in izide najbrže letos. — Glasom § 3, al. 2. Matičnih društvenih pravil se plačuje letnina v prvi polovici vsacega leta. — Vsak ud, ki se oglasi kasneje, nego določa gorenji rok, ne more več reflektirati na izdanja tistega lete.

a **Družba sv. Cirila in Metoda** javlja ponovno slovenskim trgovcem in narodnemu občinstvu, da ima v zalogi lepe velikonočne razglednice v kaj veliki izberi. Slovenci, sezite po njih in podpirajte našo prekoristno šolsko družbo!

o **Do tretjega gre rado.** Poročali smo, da je Slovensko Bistrico z grozovito naglico zapustil znani denuncijant, krivoprisežnik in nazadnje goljuf Wentz, prvi oproda dr. Wiesthalerjev, Stigerjev in Petzoltov. K poročilu moramo še dodati, kako je še zadnji hip nasukal svojega najboljšega prijatelja lesotržca Juharta. Ko je imel svoje stvari že pripravljene za potovanje, šel je, ker Juharta, kakor mu je bilo dobro znano, ni bilo doma, k njegovi soprogi in ji pripovedoval, da bi moral Juhart ravno ta dan položiti v notarjevi pisarni za neko izplačilo 200 K. Lahkoverna gospa mu je zahtevano *svoto tudi naštela* — na željo celo v drobnem, — Wentz pa jo je še tisto uro s stotakom popihal na Pragersko in odtod z brzovlakom preko meje. Tri dni potem zginil je njegov hišni gospodar čevljar Teger. Ni dvoma, da je bil beg med obema dogovorjen. Drž. pravdništvo se seveda za stvar ne zanima. Razumljivo! Ko bi le Wentz in Teger bila Slovenca! Še do Pragerskega ne bi bila prišla. — Do tretjega re rado, pravi pregovor. Kaj, ko bi hotel za njima iz Slov. Bistrice še zginiti notar Wiesthaler in sicer, predno bo z našim okrajnim zastopom, kateremu načeluje, prišel na kant? Radovedni smo, ali bo vendar enkrat začela notarska zbornica pometati našo notarsko pisarno, v kateri se razdeljuje „Štajerc“, kujejo vse mogoče pritožbe zoper Slovence in kjer se more goljufati na tako drzen način, kakor je to delal Wentz. Ali ni škandal, da nad tako pisarno visi napis „k. k. Notar“ in to še samo v nemškem jeziku!

o **V zadevi vprašanja podržavljenja slov. ljudskih šol v Trstu** smo svoj čas poročali, da se je v primorskih listih in tudi na shodih očitalo tržaškim soc. dem. poslancem, posebej Pittoniju, da so iz strahu pred laškimi volilci stvar skušali zavlačevati, da je Pittoni svoj čas min. pred. Becku celo rekel, da naj za enkrat šole še ne podržavi, ampak naj jih (soc. dem. poslance) še šteđi. Nato je objavil Pittoni v soc. listih odprto pismo na dr. Otokarja Rybaža, ki je te stvari omenjal tudi na nekem shodu, češ da je lagal. Sedaj odgovarja dr. Rybař v posebni izjavi in konštatira: 1.) da so laški soc. dem. poslanci sicer res na poseben poziv Becka izjavili, da soglašajo, da se slov. šola v Trstu podržavi; 2.) da mu je min. preds. Beck izrecno rekel, da so ga laški soc. dem. poslanci prosili, naj jih še šteđi, ker bi jim takojšnje podržavljenje v očeh Italjanov škodilo; 3.) da je dr. Rybař Pittonija nekoč v drž. zboru vprašal, če hoče iti v tej zadevi z njim k min. preds., nakar je Pittoni prvo molčal, potem pa djal, naj gre le Rybař sam, on da je že bil tam; 4.) da mu je (dr. Rybařu) baron Beck rekel, da sta bila pri njem neki nemški in neki laški soc. dem. poslanec, in da mu je ta slednji dejal, češ da on (dr. Rybař) v Trstu šunta ljudi, naj radi šole razbijejo okna na namestništvu. — Ta gola dejstva navaja dr. Rybař v očigled bahanju soc. demokr. poslancev, da so oni povzročili podržavljenje slov. šole v Trstu.

— b **Iz Laškega trga** piše naš dopisnik: Pojasnilo glede uradnikov „Delniške pivovarne“, češ, da ne zahajajo v nemške gostilne, bode držalo, kakor hitro se jim posreči dokazati, da gostilne kot Henke, Weber, I. F. Drolz, Gradt niso več nemške; dokler tega ne dokažejo, bo vkljub vsemu izvijanju vendar moralo ostati pri naši trditvi, kaj ne, gg. Homan in Foužinsky? Ali bode pa morda treba natančnejših podatkov?

Kranjske novice.

v **Deželna gospodinjska šola** v Vrhniki je bila v soboto ob veliki udeležbi slovesno otvorjena.

v **Živo srno je vjel** nadučitelj Rihteršič v Srednji vasi v Bohinju. Žival se bojda počuti v hlevu jako dobro.

v **Razstavo kranjskih vin** namerava prirediti v Pragi mesca majnika novomeška kmetijska podružnica.

v **Draga salata.** V Ljubljani se te dni prodaja domača salata, nekoliko zelenih peresc, po 48 vinarjev komad.

v **Vajenec ubil vajenca.** V Ljubljani je na Tönniesovem dvorišču v soboto neki vajenec vrgel po nepreviđnosti v vajenca Antona Kurenta železen drog tako nesrečno, da je ubožec v bolnišnici umrl.

v **Izžvižgan je bil** deželni šolski nadzornik Belar v četrtek zvečer pri koncertu „Slovenske Filharmonije“ v kavarni „Evropa“.

v **Pol leta** je minulo v soboto, kar je bilo nedolžnima slovenskima žrtvama Lundru in Adamiču vzeto življenje. Večen jima spomin!

Dnevna kronika.

b **Kakšni so kateheti?** „Vrtec„ 1908 stran 111 piše: „Saj so vendar gospod katehet dober kot duša, skrben kot angel varih (!) in potrpežljiv kot sam Zveličar“. (!!)

b **Klerikalna znanost.** Dr. Aleš Ušeničnik pravi v 3. zvezku letošnjega „Časa“ o prirodnih katastrofah (z ozirom na mesinski potres): „Najboljše pojasnilo daje katekizem . . . Vse katastrofe so pojavi božje pravice in božje ljubezni; ljubezni za tiste, ki teže po dobrem (t. j. da jih Bog skuša in v dobrem utrdi), pravice za hudobne.“ Tako, zdaj pa vemo! Geologom bo treba samo poizvedovati, kje stanujejo najbolj hudobni ljudje (razne Marijine družbe jim lahko gredo na roko) in z matematično natančnostjo bodo prorokovali razne potrese, povodnji itd.

Obrambni vestnik.

v **Služba prov. učitelja na šoli dr. sv. Cirila in Metoda** na Muti n Štajerskem se razpisuje za nastop o Veliki noči tega leta. Plača letno 1200 K, prosto stanovanje. Prosilci za to službo naj svoje prošnje, opremljene s potrebnimi dokazili ulože v družbino pisarno do 25. marcija t. l.

„Češka šolska matica“ proda vsako leto do 2 mil. velikonočnih razglednic. Te razglednice so priproste, a vendar jih rodoljubi na Češkem cenijo nad vse druge. Tam se ne vpraša, kakšne so razglednice, temveč komu koristijo. Pa pri nas? „Soli lepe? po čem so?“ — nikoli pa ni prvo vprašanje: komu so na korist? . .

Slovanski zapiski.

o **Poštna uprava na Švicarskem** je odredila, da se pisma nedoletnim ne smejo več izročati brez legitimacije staršev ali varuhov.

v **Strašne posledice žganjepitja.** V občini Tota-Rada na Ogrskem so kmetje po nekem pogrebu napravili gostijo in izpili dva soda žganja. Na mestu je obležalo mrtvih oziroma se je onesvestilo 40 oseb. 13 jih je že mrtvih, ostali se bore s smrtjo. Baje je bil žganju primešan strup.

d **Novi poveljnik v Bosni.** Zaradi neznanja hrvatsko-srbskega jezika je stavljen general konjenice pl. Windzor v disponibiliteto ter odstavljen kot poveljnik 15. armadnega zbora. Na njegovo mesto za deželnega šefa je imenovan vojaški poveljnik v Zadru general Marijan Varešanin.

b **Češki narodni svet** se po svojem po svojem predsedniku dr. Vratislavu Černem udeleži Gajeve slavnosti v Krapini.

b **Knjižica L. Tolstega carju.** Grof Tolstoj je poslal carju knjižico „Postava nasilja in postava ljubezni“, katera je razdeljena v 3 dele: 1. Zakaj pišem. 2. Kdo pozna žalostno življenje ljudstev. 3. Zakaj nimajo ljudje pojma o pravem življenju. Kakor se poroča, grof Tolstoj v tej knjižici jedrnato in s čudovito bistrostjo premotriva sedanje ruske družabne odnošaje.

d **Ruski kozaki kot prostovoljci za Srbijo?** Koresp. biro poroča iz Carigrada, da je 10. t. m. šlo 200 ruskih kozakov z 2 častnikoma skozi Carigrad v Srbijo in da pride še mnogo prostovoljnih čet iz južne Rusije.

d **Japonski prestolonaslednik princ Kuni** se je mudil te dni v Sofiji, odkoder se je podal v Carigrad.

d **Ruska mornarica.** Mornariška komisija je priporočila carju glede naročil za izpopolnitev baltiške mornarice, naj bi se dala ena tretjina del ruskim, 2 tretjini pa inozemskim ladjedelnicam. Glede slednjih bi v prvi vrsti prišle v poštev francoske. Poročilo računa dobo 5 let za popolno rekonstrukcijo baltiške bojne mornarice.

d **Srbskemu učiteljišču v Pakracu** je vlada odvzela pravico javnosti.

Primorske novice.

d **Imenovana** sta podpredsednik deželne sodnije v Trstu Fr. Dukić in svetnik višjega dež. sodišča istotam Mihael Gabrijelčič za dvorna svetnika najvišjega sodnega in kasacijskega sodišča.

d **Izseljevanje v Ameriko** preko Trsta je v prvih mesecih letošnjega leta proti istim mesecem lanskega leta silno napredovalo. Odpeljalo se je 2922 (proti 405 lansko leto) ljudi v severno Ameriko in 1097 (494) v južno Ameriko.

Najnovejša brzojavna in telefonična poročila.

Vojska s Srbijo?

Splošen položaj.

d **Dunaj**, 22. marca. (Brz. „N. Dn.“) Dvoje važnih dejstev se je zgodilo: izjava Avstro-Ogrske, ki bi naj bila vsaj po vsebini nekak ultimatum Srbiji in ki bi se naj danes v Belemgradu oddala, se je odložila baje celo do konca tega meseca. V tem času bi naj velesile posredovale pri Srbiji. Drugo važno dejstvo pa je izjava ruskega ministra Izvoljskega, da naj Srbija v slučaju vojne računi s tem, da ostane sama. Iz Rima prihaja glas, da bodo tudi Črnogorci odložili orožje. Pač pa utegnejo v Srbiji nastati nemiri, ki bodo izzvali eventuelno posredovanje avstro-ogrskega orožja.

Stališče velesil.

b **Rim**, 22. marca. (Brz. „N. Dn.“) „Agence Havas“ poroča iz Londona, da se neprestano vrše med velesilami dogovori, kako bi se nagnilo Srbijo, da bi razorožila in začela z Avstro-Ogrsko direktna pogajanja glede trgovinske pogodbe.

Kolin, 22. marca. (Brz. „Nar. D.“) „Köln. Z.“ piše oficijozno, da se Nemčija ne namerava udeležiti bodočega skupnega koraka evropejskih velesil v Belemgradu.

Dunaj, 22. marca. (Brz. „Nar. D.“) Avstrija stoji prejkoslej na stališču, da se mora Srbija popolnoma odpovedati vsem svojim zahtevam glede Bosne, nadalje se razorožiti in preprečiti začetek četaške vojne.

o **Berlin**, 21. marca. „Lokalanzeiger“ poroča iz Petrograda, da izjavlja rusko ministerstvo zunanjih zadev, da Rusija Srbiji kot neodvisni državi ni oficijelno nikoli svetovala, naj se razoroži in naj pusti svoje politične in teritorijalne zahteve.

o **Pariz**, 22. marca. (Brz. Nar. Dn.) V ministerstvu zunanjih zadev se boje, da bode nameravano posredovanje velesil našlo v Srbiji sami velik odpor, ker bo imelo srbsko ministerstvo velik trud s stranko prestolonasled. Jurja, ki hujska k vojni. Strah je opravičen, da ne bode srbski vladi lahko mogoče javnega mnenja v smislu spreobrnjenega položaja podučiti in vzdržati mir.

Vznemirljive novice,

Gradec, 22. marca. (Brz. „Nar. D.“) Tu je bila včeraj razširjena vest, da je kralj Peter umorjen in da je izbruhnila v Belemgradu revolucija. Vest je neresnična. Neresnična in doslej nepotrjena je tudi vest, da je grof Forgach umorjen in da se je preselilo avstro-ogrsko poslaništvo v Belemgradu v Zemun.

Pariz, 22. marca. (Brz. „Nar. D.“) Stavka poštnih uradnikov in uslužbencev traja naprej. Vlada pravi, da ni v poštnem, brzojavnem in telefonskem prometu zmešnjav, zasebne vesti se pa glase nasprotno.

a **Dunaj**, 21. marca. Dasiravno je vojna s Srbijo precej neverjetna, je vendar zanimivo, kakšen vojni načrt si je po priliki napravila Srbija. Srbi računijo tako: vojna bi bila za Srbijo le obrambna. Armada bi se za odločilno bitko opirala na trdnjavski trikot Kragujevac-Kruševac-Kraljevo, event. bi se bila druga bitka pred niškimi utrdbami. Vendar pa bi se meje ne pustile brez obrambe. Večje čete bi ovirale nasprotnike ob Drini, Beligrad bi se branil le mimogrede, pač pa Smederovo. Razne operacije ob sandžaški meji dado misliti, da računa Srbija na črnogorsko pomoč tudi preko sandžaka.

a **Sarajevo**, 21. marca. Nekatere srbske prostovoljne čete se nahajajo baje čisto na bosanski meji.

Državnozborske zadeve.

o **Dunaj**, 22. marca. (Brz. „N. Dn.“) Državna zbornica bode imela razun današnje le še dve seji ta teden. Obravnavalo se bode podržavljenje železnic, živinokužni zakon in pooblastilni zakon. Prečita se tudi poročilo odseka za ujme — Prihodnjo sredo se začnejo velikonočne počitnice parlamenta, ki bodo trajale do konca aprila.

Avstrijski prestolonaslednik in baron Aehrenthal za mir.

b **London**, 20. marca. Dunajski korespondent „Timesa“ je zvedel, da je izrazil avstr. prestolonaslednik Franc Ferdinand napram zaupni osebi svoje prepričanje, da se bo ohranil mir.

Različne vesti.

d **Praga,** 22. marca. (Brz. „Nar. Dn.") Pri bumlu nemških klerikalnih akademikov na Vaclavovem trgu je prišlo do pretepov s češkimi narodnimi socijalisti in dijaki. Policija je 12 oseb zaprla in demonstrante razgnala.

d **Dunaj,** 22. marca. (Brz. „Nar. Dn.") V šestem okraju je prišlo do krvavega spopada med ulancem 5. ulanskega polka Požekom in nekim ulanskim častnikom. Požek je imel radi bolezni dopust. Častnik ga je prijel na ulici radi nepopolne oprave; ker je bil baje uporen, ga je častnik z golo sabljo napadel in vsekal po obrazu. Vojak mu je na to vzel sabljo in se ranil tudi na roki.

Prizor je gledalo vse polno ljudi, ki so začeli častniku groziti. Prišli so policaji in odgnali oba na komisarijat, kjer se je napravil zapisnik. Vojaka so odpeljali v bolnišnico. Pravijo, da je častnik dal vojaku zaušnico, na kar je ta izjavil, da ga poročnik nima pravice tepsti; to je slednjega ako razkačilo, da je napadel s sabljo ulanca.

b **Dunaj,** 20. marca. „N. W. T." poroča, da je minister Aehrenthal rekel, da ne veruje na vojno in da se strinja z vsemi avstrijskimi narodi, ki žele mir.

Po svetu.

o **Nemiri v Srednji Ameriki.** Iz Njujorka poročajo, da je drž. tajnik Knox podal Nicaragui ultimatum, v katerem grozi, da pretrga vse diplomatične zveze, če ne prepusti odločitve v razporu Združenim državam. V Washingtonu so bojda odločno za to, da se vednim prepirom v Srednji Ameriki napravi enkrat za vselej konec.

b **Velike povodnji.** Iz gubernij Besarabija in Kerson se poroča o velikih povodnjih. Kišenav je popolnoma izoliran; že tri dni ni dospela od tam nobena pošta. Promet na železniški progi Odesa-Nikolajev in Odesa-Kišenev kakor na donavski progi je ustavljen, ker je odplavilo železniški jez.

o **Nesporazumljenje radi Lloydovega penzijskega fonda** je končano mirnim potom, ker so se izpolnile nastavljencem vse zahteve. S tem je tudi odstranjena vsaka nevarnost, da izbruhne stavka.

o **Panika v cirkusu.** V cirkusu Sarasani v Draždanih je skočil med predstavo lev iz kobačev v ložo. Več gledalcev je omedlelo. Posrečilo se je brez vsake nesreče leva spraviti nazaj.

b **Bivša srbska kraljica Natalija** je sporočila srbski vladi, da po svojem sinu Aleksandru podedovano palačo v Nišu podari srbski vladi za slučaj, ako pride v Niš kralj Peter.

a **Reforma hišnega davka.** Zastopniki dunajskih bišnih posestnikov so se oglasili včeraj pri fin. ministru Bilinskem in ga vprašali, zakaj se ni predložila reforma hišnega davka zopet parlamentu. Obenem so predložili svoje želje glede spremembe zakonske predloge. Bilinski je odgovoril, da so se pojavili proti predlogi neki pomisleki, ki so onemogočili predlogo v sedanji obliki. Obljubil je upoštevati želje hišnih posestnikov.

v **Čudna oporoka.** Zasebnik Ivan Bercus v Sudicah na Češkem je zapustil v svoji oporoki mestni občini znesek 500 K z nalogom, da se denar naloži v tamošnji hranilnici ter pusti toliko časa naložen, da bo znašala glavnica 16 miljonov K. Ta znesek se potem razdeli v 4 dele med občino Sudice ter dvema sosednima občinama, ter še živečimi sorodniki Bercusovimi. To se bode zgodilo v 270 letih torej v l. 2179.

o **Davkarijo** v Murci (na Portugalskem) je napadla množica, si prilastila vrednostne papirje in poslopje zažgala.

o **V zadevi Steinheil** v Parizu je preiskava končana. Sodnik obtožuje gospo Steinheil, da je glavna povzročiteljica umora njenega moža in njene matere.

b **8000 srbskih Sokolov** se je oglasilo za prostovoljno službo v vojski. Dobili so orožje.

b **Poveljniki armade v slučaju vojske.** Poroča se, da bi v slučaju vojske s Srbijo prevzeli vrhovno vodstvo armade fcm. Langer in Albori ter general kavalerije Klobučar.

Društvene vesti.

b **Na I. rednem občnem zboru ak. tehn. društva „Triglav"** za letni tečaj 1909 novoizvoljeni odbor se je sledeče konštituiral: Predsednik med. A. Hrovat, podpredsednik med. M. Ogorevc, tajnik med. Kolterer, blagajnik iur. C. Žižek, gospodar med. I. Majcen, knjižničar iur. M. Schmidinger, odb. namestnik med. Fr. Steinfelser, revizorja iur. K Šmid in med. Vl. Vrečko.

Književnost.

Kamniške ali Savinjske Alpe.

Spisal Ferdinand Seidl.

Dalje.

Slovenci smo bili dosedaj navajeni imenovati naše visoke gore **„planine"**, pa tudi planinske pašnike na njih zovemo **„planine"**. In vendar ni prav, da značimo dve povsem različni stvari z isto besedo. Zato je uvedel g. pisatelj pravilni izraz „Kamniške ali Savinjske **Alpe**" (ne pa planine). Beseda „planina" označuje v ljudski govorici samo gorske pašnike: n. pr. Molička planina, Klemenšekova planina, Velika in Mala planina, Jankova, Štulerjeva, Ankova, Roblekova planina itd. To nam pojasnuje pod črto na str. 13.

Tudi izraz **„okrešelj"** je v tem delu pomemben. „Okrešelj" (ne samo na koncu Logarske doline) pomenja sploh globel s širokim dnom in s strmim obstenjem, ki je izgrebena iz gorskega pobočja visoko nad sedanjimi dolinami.

Velika zmedenost se nahaja tudi v ljudski govorici v nazivu **„Kočna"**, ki znači dolino in goro. G. prof. Seidl je tudi v tem oziru vpeljal razliko poimenovanja in sicer za gore izraz „Kolčina", za dolino pa „Kotina", n. pr. Gornja in Spodnja Jezerska ter Belska Kotina namesto običajne besede Kočna.

Francoski geolog Ami Bone je nazval tak dolinski sklep, kakoršnega ima Logarska dolina „cirkus". Znan je v Pirenejih „Cirque de Gavarnie". Gospod prof. Seidl imenuje to prav primerno namesto „dolinski cirk" po slovensko „dolinski ogradec". Pisatelj se pri tem gotovo naslanja na grič „Ogradec", ki je v sklepu Logarske doline.

Našteli bi še lahko mnogo slovenskih izrazov, katere je prav srečno uvedel g. pisatelj za posamezne zemljepisne in geološke pojme v našo književnost in s tem razbistril pravo pojmovanje.

Gospod pisatelj pa ni samo pojasnil geološke in geografske znamenitosti naših Alp z zgovorno besedo, ampak je tudi skrbel, da bi nam jih pokazal v slikah in sicer v takih, ki kažejo ob enem znanstveno vsebino in krajinsko lepoto. Imel je s seboj na svojih potovanjih fotografa g. Pavlina in g. Žnidaršiča. Za slike je sam iskal primernega stališča, od koder bi se napravila slika, ustrezajoč zgoraj navedenim zahtevam.

Taki poti so utrudljivi in mnogokrat jih je vsled vremenskih razmer treba ponoviti.

Vsak poznavalec Savinjskih Alp mora z veseljem povdarjati, da so slike obeh knjig zares izborne, ravno tako geološke podobe, zemljevidni načrti in zemljevidi, katere je g. pisatelj narisal sam na podlagi svojih študij.

Pripomniti moramo, da je „Slovenska Matica" mnogo žrtvovala za to knjigo, ali bila bi še lahko več, ako bi bila delo razdelila na 4 ali 5 zvezkov, ko je imela izvrstnega pisatelja na razpolaganje, ki bi napisal o Savinskih Alpah pravo obširno monografijo 50 tiskanih pol namesto sedanjih 15.

Pri slikah se je štedilo menda na nepravem mestu. Občutna je namreč razlika med krasnimi slikami prvega zvezka, ki jim je izdelala klišeje češka tvrdka „Unie" v Pragi in pa med slikami drugega zvezka, ki jih je kliširala „Dionička tiskarna" v Zagrebu.

Prav pohvalno pa moramo omeniti izvrsten tisk knjige po Gabrščekovi tiskarni v Gorici, kar jej dela vso čast; saj je ta knjiga izmed vseh Matičnih knjig najlepše tiskana. Krajinske podobe je tiskala Hribarjeva tiskarna v Ljubljani z vse hvale vredno skrbnostjo. Veselo nas iznenadja tudi barvotisk geološkega zemljevida, ki ga je izvršila Blaznikova tiskarna v Ljubljani prav lepo. —

Konečno pa moramo omeniti, da je knjiga „Kamniške ali Savinjske Alpe" pisana v krasnem, vznešenem poljudno-znanstvenem slogu, vseskozi v lepi slovenščini.

Zato moramo Slovenci najtopleje zahvaliti g. pisatelja in tudi „Slovensko Matico", da sta nam podarila tak velezanimiv književni dar trajne vrednosti, kakoršnega še nismo imeli. Toplo priporočamo vsakemu zavednemu Slovencu, naj prečita knjigo in razširi svoje znanje s tem znamenitim delom.

Nemoremo se spuščati v zanimive podrobnosti, ampak opozarjamo še na nekatera mesta v knjigi, ki so se g. pisatelju posebno posrečila. To so: opis Logarske doline (str. 138—141), opis Kamnika in njegovega gorskega ozadja (str. 170), opis Predoslja (str. 157 do 161), razgled z vrha Grintavca (str. 218—219), opis Kokrske doline (str. 142) in doline Trbiške Bistrice (str. 87—88) itd. Mnogim zelo ugaja opis rastlinske odeje Savinjskih Alp, ki tvori sklepno poglavje (str. 223—241).

Naše krasne Savinjske Alpe so zdaj temeljito opisane iz znanstvenega in turističnega stališča. Torej: „knjigo v glavi, gorsko palico v roki", — hajd na nje! **Fr. Kocbek.**

Loterijske številke.

Gradec, dne 20. marca 1909. 66, 65, 78, 83, 90.
Dunaj, „ „ „ „ 8, 16, 62, 86, 45.

Zahvala.

Za vse dokaze srčnega sočutja povodom naše iskreno ljubljene matere in tašče, gospe

Marije Pogačnik

in za častno spremstvo predrage pokojnice v Rušah in v Cerknici ter za darovane vence, se vsem udeležnikom najsrčnejše zahvaljujemo.

RUŠE, dne 20. marca 1909.

Rodbina Pogačnik.

Mali oglasnik

Plača se za enkratno objavo . . . . . **60 vin.**
za dva- ali večkratno objavo za vsakikrat . . . . . **50 „**
Če znaša oglas več kakor 5 tiskanih vrst, se plača za vsako nadaljno vrsto . . . . . **10 „**
Oglase v „Malem oglasniku" se plačuje **vnaprej** (tudi v znamkah).
Na vprašanja, tičoča se oglasov, odgovarjamo le, če je priložena vprašanju znamka ali dopisnica za odgovor.

Upravništvo „Narodnega Dnevnika".

Naročajte „Nar. Dnevnik"! Kjer eden ne zmore naročnine, naj si ga naroči več skupaj!

Trgovina z mešanim blagom

v lepem kraju z malim prometom se odda v najem. Rokodelec ali šivilja bi dobro izhajala. — Pojasnila daje **J. Stokavnik, Dol pri Hrastniku.** 40 3-1

Vabilo
na
občni zbor
„Posojilnice v Vitanji"
registrovane zadruge z neomejeno zavezo
ki se vrši
v sredo, dne 31. sušca 1909 ob 1. uri popoldne v lastni hiši.

DNEVNI EED: 1. Poročilo nadzorstva in potrjenje računa za leto 1908. — 2, Razdelitev čistega dobička. — 3. Volitev načelstva. — 4. Volitev računskega pregledovalstva in njega namestnika. — 5. Slučajnosti.

OPOMBA: V slučaju nesklepčnosti občnega zbora ob 1. uri, se vrši ob 2. uri popoldne v smislu § 35. alinea a zadružnih pravil.

178 1 **Načelstvo.**

Vabilo na
II. redni občni zbor
hranilnice in posojilnice v Središču
registrovane zadruge z neomejeno zavezo,
ki se vrši
v nedeljo, dne 28. sušca 1909, ob 1. uri popoldne v občinski pisarni s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo načelstva. — 2. Poročilo nadzorstva in odobrenje računskega zaključka za leto 1908. — 3. Čitanje revizijskega poročila. — 4. Volitev načelstva. — 5. Volitev nadzorstva. — 6. Predlogi. 177 1

Načelstvo.

Lastnik in izdajatelj: Narodna založba v Celju. Odgovorni urednik Vekoslav Spindler. Tisk Zvezne tiskarne v Celju